

КОМБІНАТОРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕМІНУТИВІВ

Анотація. У статті досліджується комбінаторний потенціал демінутивів з боку семасіології (від форми до значення) та ономасіології (від значення до форми). Основну увагу зосереджено на когнітивній (комбінаторній) сутності морфем, а саме афіксів, що обумовлюється їх валентними можливостями, точніше обмеженням їх валентності. Словотвірний потенціал афіксів, у свою чергу, визначається його функціями, однією з яких є експресивна, що маркується оцінними суфіксами – *демінутивними* чи *аугментативними*. В подальшому розглядаються три типи значення демінутивних суфіксів та механізм приєднання додаткових значень (емоційних або оцінних) до основного (зменшеного). Доводиться, що добудова та ускладнення семантики демінутива відбувається за рахунок прирощення емоційно-оцінного або зменшувально-оцінного компонента. Акцент зроблено на похідних демінутивних дериватах, які є результатом поєднання певних структур знання з певними словотвірними моделями. В межах різних моделей певний тип значення закріплюється за певним суфіксом і є національно-культурно зумовленим. Визначення морфемного складу робить можливим дослідити внутрішній комбінаторний потенціал демінутивів в ономасіологічному плані. Розглянуті перші наукові спостереження щодо похідного слова, що формують ономасіологічний базис позначуваного (в нашому випадку демінутивний суфікс) і певну ознаку, яка формується основою мотивуючого слова, а також подальший розвиток ономасіологічної концепції, що виражається в виявленні особливого ономасіологічного предикату. В статті надається класифікація

словотвірних значень дериватів І. С. Улуханова, а також визначається словотвірне значення демінутива, що модифікується семантично або синтаксично за допомогою афіксів, але не змінює частину мови та номінативний клас. Зазначається, що засоби вираження позитивної або негативної оцінки сприяють творенню іншого, паралельного з нейтрально-номінативним плану змісту похідних і це обумовлено мисленнєво-мовленнєвою (когнітивною) діяльністю людини.

Ключові слова: комбінаторика, морфема, суфікс, валентність, демінутив, семасіологія, ономасіологія.

Olga ROMANENKO,

orcid.org/0000-0003-4490-5533

Postgraduate Student

of Kyiv National Linguistic University

(Kyiv, Ukraine) donnaolga@ukr.net

COMBINATORIAL CAPABILITIES OF DIMINUTIVES

Summary. The article explores the combinatorial capabilities of diminutives from semasiology (from form to meaning) and onomasiology (from meaning to form). The main focus is on the cognitive (combinatorial) nature of morphemes, namely affixes, which is conditioned by their valence capabilities, or more precisely by the limitation of their valence. The word-forming potential of affixes, in turn, is determined by its functions, one of which is the expressive, which is marked by the evaluative suffixes, either diminutive or augmentative. Subsequently, three types of value of the diminutive suffixes and the mechanism of attaching additional values (emotional or evaluative) to the main (reduced) are considered. It is proved that the adding and complication of the semantics of the diminutives is due to the increase of the emotional-evaluative or diminutive-evaluative component. The emphasis is on derivative of diminutives that result from the combination of certain structures of knowledge with certain word-forming models. Within different models, a certain type of meaning is assigned to a particular suffix and is nationally and culturally

predetermined. The determination of morphemic composition makes it possible to investigate the intrinsic combinatorial potential of deminutives in the onomasiological plane. The first scientific observations concerning the word derivative that form the onomasiological basis of the signified (in our case, the diminutive suffix) and the certain trait formed by the basis of the motivating word, as well as the further development of the onomasiological concept which is expressed in a special onomasiological predicate. The article provides a classification of the word-forming meanings of derivatives by I. S. Ulukhanov, and also determines the word-forming meaning of a diminutive, which is modified semantically or syntactically by affixes, but does not change the part of speech and the nominative class. It is noted that the means of expressing a positive or negative evaluation contribute to the creation of another, in parallel with the neutral-nominative content of derivatives, and this is due to the mental-speech (cognitive) activity of the people.

Key words: combinatorics, morpheme, suffix, valence, diminutive, semasiology, onomasiology.

Постановка проблеми. Останнім часом особливу увагу в мовознавстві приділяють такому напрямку як комбінаторна лінгвістика, вектор якої спрямований на дослідження синтагматичних відношень мовних одиниць та їх комбінаторний потенціал.

Аналіз досліджень. Демінутивні деривати досліджували такі лінгвісти, як О. О. Потебня, О. Есперсен, Л. В. Щерба, І. С. Улукханов. Більшість праць спрямована на вивчення морфології та семантики демінутивів (Р. С. Помірко), хоча прагматика демінутивів все більше починає приваблювати увагу науковців (Т. В. Цив'ян, Л. Ю. Резніченко, П. Асімопулос).

Мета статті – розглянути комбінаторні можливості демінутивних похідних з боку семасіології та ономасіології.

Виклад основного матеріалу. Будь-яка мова – це оперування знаками і тому, аналізуючи їх сполучуваність та закономірності цієї сполучуваності, можна глибше зрозуміти механізми утворення нових значень слів у мові. На сучасному етапі поняття сполучуваності набуває нового розуміння і

витлумачується крізь призму комбінаторної лінгвістики, тобто синтагматики, що, за словами М. В. Влавацької, досліджує сполучуваність однорівневих мовних одиниць та комбінаторики, яка вивчає та складає комбінації мовних одиниць, що об'єднані заданим смислом (Влавацька, 2017: 36).

Комбінаторика охоплює всі рівні мови і є “основним принципом організації всіх без винятку мовних одиниць, формою їх існування, еволюції та взаємодії” (Маковський, 2006: 5-7). Безумовно комбінаторика виявляється як на рівні словотвору, так і на рівні сполучуваності слів у контексті.

Словотвір, в свою чергу, спрямований на утворення нового однослівного найменування, що мотивується смисловою та формальною пов'язаністю із вихідною одиницею, яка підлягає формальним та семантичним модифікаціям (Вендіна, 1990). На думку О. Єсперсена, “будь-яке мовне явище можна розглядати чи зовні, чи зсередини, виходячи з його зовнішньої форми чи з його внутрішнього значення” (Єсперсен, 1958: 32).

Якщо досліджувати словотвір традиційно, відштовхуючись від форми похідних лексичних одиниць до значення, то такий підхід буде називатися *семасіологічним* (М. В. Нікітін), а якщо, навпаки, – від значення до форми – то *ономасіологічним* (М. Докуліл, О. С. Кубрякова, О. О. Селіванова). Про розмежування двох підходів згадував у своїх працях Л. В. Щерба, розглядаючи питання утворення нових слів та аналіз готових (Щерба, 1974: 51).

Вивчаючи словотвірну структуру слова у напрямі від форми до значення, важливим є морфемний склад слова і, зокрема, афіксальний та його вид – суфіксальний. Така думка відображає природний пізнавальний або, якщо слідувати термінам ономасіології, когнітивний процес, що спирається на зовнішні ознаки явища і через них впливає на суттєві властивості виучуваного об'єкта (Янценецька, 1979: 14-15).

Глибину цього пізнавального процесу на рівні морфеми досліджував І. О. Бодуен де Куртене, який уважав морфему “комплексом звукових уявлень, що об'єднуються в одне ціле на основі асоціацій з відомою групою уявлень” морфологічних чи семасіологічних (Бодуен де Куртене, 2010: 118-119).

Учений вказував на двосторонній, матеріально-ідеальний характер морфем, які є комплексами звуків як носіїв структурних і семантичних уявлень. Невід'ємною властивістю морфеми І. О. Бодуен де Куртене вважав не самі значення, а здатність передавати ширші й різномірні (морфологічні, лексичні, семасіологічні) “уявлення”, тобто функції; розмежовуючи при цьому структурні і семасіологічні (семантичні) функції морфеми. (Бодуен де Куртене, 2010: 96).

Дослідження про морфему І. А. Бодуена де Куртене відкрило для мовознавства нові дослідницькі горизонти: обґрунтування двостороннього, тобто знакового характеру морфем довело обмежену кількість цих системоутворюючих мовних одиниць, кожна з яких потребувала не тільки фіксації, але й всебічного опису (Бодуен де Куртене, 2010).

Полеміка з приводу когнітивної (комбінаторної) сутності морфеми не вичерпана і сьогодні. Спираючись на багаточисельні погляди лінгвістів, О. С. Кубрякова зазначає, що “морфема – це знакова одиниця, що передає різні типи лінгвістичного значення; морфема – це двостороння одиниця, для характеристики якої важливими є як форма, так і значення” (Кубрякова, 1974: 10).

Кореневі морфеми, як і афіксальні, мають логіко-граматичне та словотвірне значення. Афіксальні – визначаються як граматичні елементи, що входять до складу слова “з метою зміни його смислу, значення, функції, ролі, до того ж без порушення його єдності” і які зустрічаються в мові лише у складі слова. Якщо йдеться про словотвірне значення, то це здатність афікса вступати в комбінаторні, або, як зазначає О. С. Кубрякова, стереотипні відношення з іншими морфемами (Кубрякова, 1974: 132-133).

Комбінаторні зв'язки або, за словами М. Д. Степанової “внутрішній синтаксис слова”, тобто дистрибуція морфем зумовлена їхніми валентними можливостями або, точніше, як обмеженням їх валентності. (Степанова, 1967). Іншу точку зору з цього приводу висловлює Т. І. Вендіна, яка зазначає, що “більшість морфем є мультивалентними, оскільки вони легко сполучаються з

іншими морфемами” (Вендіна, 2001: 203). Тим часом О. А. Земська вважає, що досліджуючи внутрішню валентність (потенційну сполучуваність) у формально-морфологічному плані, все ж таки спостерігається залежність валентності морфем від певної низки обмежень, які накладає сама система мови на їх сполучуваність: семантичні обмеження пов’язані із семантичною несумісністю морфем; словотвірні обмеження пов’язані із словотвірною вичерпністю деяких основ утворити нове слово (*маленький, біленький*); морфологічні обмеження, що пов’язані з родовою приналежністю основ твірного слова, наприклад, суфікс *-к-а* поєднується лише з основами іменників жіночого роду (*корівка*), проте поєднатися з основами чоловічого роду цей суфікс не може, бо він злитий з закінченнями жіночого роду; в новогрецькій мові до іменників жіночого роду, що містять поєднання суфіксів *-ικ-* та *-οτητ-* неможливо приєднати типові гіпокористичні суфікси жіночого роду (*εθν-ικ-οτητ-οὐλ-α, προσωπ-ικ-οτητ-ίτσ-α*); стилістичні обмеження пов’язані із стилістичною несумісністю морфем (суфікс *-εζν-ий* може приєднуватися до прикметників *здоровезний, величезний*, але не до *культуреєзний*) та інші (Земська, 1973: 197). Внутрішня валентність афікса з боку семантики, тобто семантична сполучуваність смислових структур твірної основи, афікса та похідної основи у семантичній узгодженості безпосередньо їх складових є виявленням матеріалізованого результату функціональної діяльності суфікса в певному його значенні (Степанова, 1967). Значення словотвірних морфем та їх роль у смисловій структурі похідного слова є неоднозначним, бо вони взаємодіють та впливають на семантику похідного слова, уточнюючи та емоційно забарвлюючи її. Взаємодія твірних основ та значень афіксів має вибіркового характеру. Взаємовибірковість семантики твірних основ є фундаментом, семантичним ядром похідних, а афікси виконують роль “модифікатора”, тобто уточнювача значення (Степанова, 1967).

У зв’язку з обмеженою валентністю, обмеженою буде й афіксальна продуктивність. За ступенем участі афікса у творенні нових слів, тобто за ступенем їх продуктивності, розрізняються продуктивні та непродуктивні.

Продуктивність або непродуктивність афікса – це його динамічна характеристика, що пов'язана з його словотвірним потенціалом (Вендіна, 2001: 202).

Словотвірний потенціал, тобто здатність афікса приєднуватися до інших морфем (кореневих чи суфіксальних), у свою чергу, визначається його функціями. Головною причиною розмежування морфем афіксації за функціями є характер дериваційних процесів, в яких ці морфемі беруть участь: одні слугують для утворення форм слова, інші використовуються для утворення нових слів. Чисельні словотвірні афікси функціонально синкретичні, тобто наділені, окрім власне дериватів, граматичними функціями, які розглядаються лінгвістами як структурні (Вендіна, 1990: 13).

Крім структурних функцій, тобто граматичних і власне деривата, що пов'язаний з участю афікса у формуванні нових лексичних одиниць, виділяють семантичні, які виражаються у здатності афікса передавати різні типи значення і характеризуються цільовою установкою мовця; експресивні, номінативні та категоріальні (класифікуючі), що пов'язані з приналежністю слова до певної частини мови, до певного типу відмінювання та відображенням тих категорій, які мають у мові обов'язковий характер (Вендіна, 1990: 14). Номінативні функції накладаються на функції вираження об'єктивної та суб'єктивної оцінки. Дериваційна система мови володіє специфічними засобами вираження позитивної та негативної оцінки, зменшення або збільшення. Ці засоби сприяють створенню ніби іншого, паралельного з нейтрально-номінаційним і тим, що частково з ним перетинається плану змісту похідних. Причинами виникнення таких оцінних слів і можливих змін та ускладнень їх семантики можна знайти в мисленнево-мовленнєвій (когнітивній) діяльності людини. Називаючи відповідний об'єкт дійсності, крім природних характеристик денотата, мовець виражає своє суб'єктивне ставлення до нього, що відображає згодом у колективній свідомості носія мови, а в самій мові маркується оцінними суфіксами – *демінутивними* чи *аугментативними* (Іскандарова, 2011).

Слова з демінутивними суфіксами, тобто демінутиви трактуються як зменшувальні похідні, що здебільшого супроводжуються ще й значенням суб'єктивної оцінки (Сатєєва, 1982: 231). Саме значення зменшеності (малості) було первинним для демінутивного суфікса, що зафіксовано у перших писемних пам'ятках. В подальшому демінутивний суфікс спрямовує свій семантичний вектор на формування одного з трьох типів значення: 1) зменшеного (об'єктивно-логічного), 2) зменшувально-оцінного та 3) емоційно-оцінного. Таким чином, добудова та ускладнення семантики демінутива відбувається за рахунок прирощення емоційно-оцінного або зменшувально-оцінного компонента. Те, що демінутивний суфікс має певний семантичний потенціал, доводить хрестоматійний приклад Л. В. Щерби, коли до семантично порожньої основи додавався демінутивний суфікс: *куздра* – *куздрьонок* – *куздбочка* – *куздрушечка*. Отже, за допомогою суфікса можна диференціювати цілу низку значимих смислів: значення особи, тип оціночного значення похідної одиниці: малість, ласкавість тощо (Резніченко, 2009).

Те, що демінутиви мають великий спектр конотацій, як позитивних, так і негативних, пов'язане з тим, що кількісний поділ на “маленький” або “великий” є одним із первинних когнітивних механізмів, що викликає багато асоціацій. Емотивний фактор стимулює виникнення та розвиток багатьох усталених асоціацій, пов'язаних зі “зменшеністю” (опікування малим, непотрібність, іронічне ставлення, ніжність, співчуття тощо). Таким чином, асоціативні мотивуючі комплекси виконують роль поєднуваних елементів, так званих перемикачів при взаємодії концептуальних структур основи та суфікса (Резніченко, 2009).

У перебігу мисленнєвої діяльності людини до зменшених значень додаються додаткові – емоційні або оцінні. Оцінка, що безпосередньо пов'язана із пізнавальною активністю людини, базується на порівнянні. Феномен порівняння є універсальним для сприйняття людини, коли мова йде про механізм непрямого оцінювання: “маленький” і “добре” це чи “погано”, що дозволяє висловити ставлення до оцінюваного об'єкта. Ці об'єкти об'єднані

ознакою значущості для людини і пов'язані з його діяльністю та реальним середовищем. Такими є назви осіб, частин тіла, предметів побуту тощо (Резніченко, 2009). Меліоративна чи пейоративна оцінка свідчить про значущість поняття у цілісній картині світу. Наприклад, звертання до дітей, людей похилого віку та тварин мають традиційно позитивний характер. Пейорація в демінутивній деривації є результатом конфлікту значення основи та демінутивного суфікса (Протасова, 2001).

Похідні демінутивні деривати є результатом поєднання певних структур знання з певними словотвірними моделями. В межах різних моделей певний тип значення закріплюється за певним суфіксом і є національно-культурно зумовленим (Вендіна, 1990: 13).

Уважається, що теплий клімат сприяє емоційному темпераменту його представників, а, отже, впливає на розвиток експресивного мовлення. Р. С. Помірко зазначає, що експресивне значення пов'язане з функціонуванням емоційно-вольової сфери адресанта, з проявом його емоцій, почуттів, преференцій; соціокультурне ж вказує на середовище, соціальний клас та вік мовця. Ці два види значень взаємодоповнюють одне одного, створюючи цілісну структурно-семантичну картину (Помірко, Лесько, 2013). Р. С. Помірко разом з іншими науковцями припускають, що різна продуктивність демінутивів у мовах світу та соціальних групах залежить від ступеня інтелектуальності та культурного розвитку, а також від такої риси ментальності як перевага емоційно-почуттєвого компонента над раціональним у світосприйнятті певного народу (Помірко, Лесько, 2013: 59).

Балканська модель світу відображається в балканських мовах, до яких належать новогрецька та сербська, де категорія простору, тобто визначення місця (свого чи чужого) має вагоме значення, і це пов'язано зі структурою самого балканського простору, реального та метафоричного. Функцію ділення простору виконують демінутиви, які “збирають” простір навколо людини, сприяючи створенню близького (свого) локусу, в який залучаються окрім простору ще й його об'єкти та атрибути. Буквальне значення демінутивів (до

того ж маленьке, зменшене сприймається лише на близькій відстані) породжує метафоричне, тобто близькість у значенні дружби, симпатії і рухається у бік експресивності. Надмірне наближення може призводити до інтимізації простору як реального, так і метафоричного (Цив'ян, 2008: 153–154).

У контексті досліджуваних у статті мов, за Ф. А. Єлоєвою, демінутиви новогрецької мови є внутрішніми модифікаторами, тобто складовими частинами висловлювання (прохання), що можуть видалятися з нього без порушення граматичної цілісності та зміни його комунікативного спрямування. Внутрішні модифікатори, що передають разом з основним, цілу низку додаткових комунікативних значень можуть слугувати комунікативним паролем, спрямованим на зміну модальності висловлювання (наприклад, *το ταξάκι σας περιμένει* “машинка чекає на вас”) (Єлоєва, 1998).

Демінутиви сербської мови у певних комунікативних ситуаціях (наприклад, *хоћемо ли кафицу* чи *може ли једна ракијица?*) виражають, в першу чергу, відчуття близькості й прихильності мовця до співрозмовника. З іншого боку, вживання демінутивів є однією з мовленнєвих стратегій висловлювання чемності у сербській мові (Јовановић, 2010).

Накопичення знань про словотвірне моделювання в семасіологічному аспекті від форми до змісту, визначення морфемного складу, зробило можливим дослідити внутрішній комбінаторний потенціал демінутивів в ономасіологічному плані.

Перші наукові спостереження щодо похідного слова висловлював М. Докуліл, який називав сам процес створення похідного слова підведенням позначуваного під одну з базових категорій людського досвіду, що формують ономасіологічний базис позначуваного (в нашому випадку демінутивний суфікс), якому приписується певна ознака, що формується основою мотивуючого слова. "Ономасіологічною ознакою, яка завжди має більш конкретну порівняно з базисом семантику, є змінна для кожної словотвірної моделі величина, що сприяє уточненню або конкретизації базиса" (Янко-Триницька, 1963: 91). Розвиваючи та уточнюючи ономасіологічну концепцію,

О. С. Кубрякова вказує, що ономасіологічний базис “отримує” ономасіологічну ознаку через особливий ономасіологічний предикат.

Саме демінутивний суфікс робить слово похідним. За О. С. Кубряковою, похідне слово – це будь-яка вторинна, тобто зумовлена іншим знаком або сукупністю знаків одиниця номінації зі статусом слова незалежно від його структурної простоти або складності (Кубрякова, 1987: 5–6).

Двочленність структури похідного слова, тобто виділення в ньому ономасіологічного базису та ознаки дозволяють аналізувати структуру значення похідного слова з боку семантики компонентів структури. Дослідження доводять, що частина компонентів значення похідного слова не збігаються ані з форматном, ні з мотивуючою основою, тобто виділяються “прирошені”, “додаткові” компоненти значення слова. (Кубрякова, 1987: 70).

Словотвірне значення є компонентом лексичного значення похідного слова, зміст якого визначається типом семантичного зв'язку між похідним словом і його твірною основою. З боку ономасіологічного підходу, І. С. Улуханов класифікує словотвірні значення дериватів як модифікаційні, мутаційні та транспозиційні. Слова з модифікованим словотвірним значенням містять у своєму значенні, крім значення мотивуючого слова, додаткову модифікуючу ознаку, наприклад, *будинок-будиночок* (Улуханов, 1996). Отже, модифікація – це словотвірний продукт, який по відношенню до твірного слова додатково отримує поняттєву ознаку. Основа модифікується семантично або синтаксично за допомогою афіксів, але не змінює частину мови та номінативний клас. Засоби вираження позитивної або негативної оцінки сприяють творенню іншого, паралельного з нейтрально-номінативним плану змісту похідних. Причини появи такого роду оцінних слів перебувають у мисленнево-мовленнєвій (когнітивній) діяльності людини. Називаючи певний об'єкт *містечком*, *книжечкою*, мовець вкладає той тип суб'єктивного ставлення до них, що стійко зафіксований у колективній свідомості носія даної мови (Іскандарова, 2011: 22–23).

Висновки. Отже, комбінаторний потенціал демінутивів розкривається у семасіологічному (від форми до значення) та ономасіологічному (від значення до форми) аспектах. Демінутивна деривація пов'язана із взаємодією двох морфем, кореневої та афіксальної, в ході якої трансформується семантика смислів і, відповідно, відображаються знання про світ. Демінутивний суфікс, приєднуючись до твірної основи, трансформує та уточнює її семантику. Внутрішня валентність (потенційна сполучуваність) демінутивного суфікса виражається у їх вибірковій комбінаториці з основами певних частин мови. Внутрішня семантична валентність афікса відбувається за рахунок прирощення зменшеного (об'єктивно-логічного), зменшувально-оцінного та емоційно-оцінного компонента.

Досліджуючи ономасіологічний аспект комбінаторного потенціалу демінутивів, визначаємо, що демінутивний суфікс є ономасіологічним базисом демінутива, а асоціативні мотивуючі комплекси виконують роль поєднаних елементів, так званих перемикачів при взаємодії основи та суфікса. Взаємовибірковість семантики твірних основ є семантичним ядром похідних, а афікси виконують роль уточнювача (модифікатора).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бодуэн де Куртенэ И. А. Языковедение и язык: Исследования, замечания, программы лекций. Москва: Изд-во ЛКИ, 2010. 212 с.
2. Вендина Т. И. Введение в языкознание. Москва: Высшая школа, 2001. 288 с.
3. Вендина Т. И. Дифференциация славянских языков по данным словообразования. Москва: Наука, 1990. 168 с.
4. Влавацкая М. В. Синтагматика vs. комбинаторика: основы комбинаторной лингвистики. *Научный диалог*. Москва, 2017. № 1. С. 35–45.

5. Елоева Ф.А. Понтийский диалект: (На материале бесписьменных греческих говоров Грузии и Краснодарского края): дис. ... докт. филол. наук. Санкт-Петербург, 1997. 319 с.
6. Есперсен О. Философия грамматики. Москва, 1958. 400 с.
7. Земская Е. А. Современный русский язык. Словообразование. Москва: Просвещение, 1973. 304 с.
8. Искандарова Г. Р. О когнитивно-ономасиологическом подходе к словообразованию (на материале немецкого языка). *Вопросы когнитивной лингвистики*. 2011. №2 (027). С.18–25.
9. Кубрякова Е. С. Основы морфологического анализа. (на материале германских языков). Москва : Наука, 1974. 319 с.
10. Кубрякова Е.С. Типы языковых значений. Семантика производного слова. Москва: Наука, 1987. 200 с.
11. Маковский М. М. Лингвистическая комбинаторика: Опыт топологической стратификации языковых структур. Москва: КомКнига, 232 с.
12. Помірко Р. С., Лесько Х. С. Словотвірна категоризація суфіксів деминутивності та аугментативності . *Zbiór raportów naukowych*. “Nauka w świecie współczesnym”. (29.05.2013 – 31.05.2013) Łódź : Wydawca : Sp. z o.o. «Diamond trading tour», 2013.
13. Протасова, Е. Ю. Роль диминутивов в современном русском языке. *Труды по русской и славянской филологии. Лингвистика. Новая серия. V*: Тарту: Изд-во Тартуского ун-та, 2001. С. 72–88.
14. Резниченко Л. Ю. Концептуальная деривация как когнитивная основа диминутивной деривации. *Вестник ТГУ*. Выпуск 4 (72). 2009. С. 118–123.
15. Статеева В. И. Деминутивация в украинском языке: автореф. дис. канд. филол. наук. Ужгород, 1982. 19 с .
16. Степанова М. Д. О “внешней” и “внутренней” валентности слова. *ИЯШ*. 1967. №3. С. 13 – 19.

17. Улуханов И. С. Единицы словообразовательной системы русского языка и их лексическая реализация. Москва, 1996. 224 с.
18. Цивьян Т. В. Язык: тема и вариации. Избранное. Книга 1: Москва: Наука, 2008. 314 с.
19. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность. Ленинград : Наука. 1974. 427 с.
20. Янко-Триницкая Н. А. Закономерность связей словообразовательного и лексического значения в производных словах. *Развитие современного русского языка*. Москва: Изд-во АН СССР, 1963. С. 83–97.
21. Янценецкая М. Н. Семантические вопросы теории словообразования. Монография. Томск: Изд-во Томского ун-та, 1979. 242 с.
22. Јовановић В. Деминутивне и аугментативне именице у српском језику Београд: Институт за српски језик САНУ, 2010. 176 с.

REFERENCES

1. Boduen de Curtene I. A. Yazykovedenye y yazyk: Issledovaniya, zamechaniya, programmy lekciy. [Linguistics and Language: Studies, observations, lecture programs]. Moscow: Izdatelskiy dom LCI, 2010. 221 p. [in Russian].
2. Vendina T. I. Vvedeniye v yazykoznanenye. [Introduction to linguistics]. Moscow: Visshaya shkola, 2001. 288 p. [in Russian].
3. Vendina T. I. Diferenciatsiya slavyanskikh yazykov po dannim slovoobrazovaniya. [Differentiation of Slavic languages according to word formation]. Moscow: Nauka, 1990. 168 p. [in Russian].
4. Vlavatskaya M. V. Syntagmatika vs kombinatorika: osnovi kombinatornoy lingvistiki. [Syntagmatics vs. combinatorics: the basics of combinatorial linguistics]. Scientific dialogue. Moscow, 2017. No. 1. pp. 35–45. [in Russian].
5. Yeloyeva F. A. Pontiyskiy dialekt. [Pontic dialect: (Based on the material of the unwritten Greek dialect of Georgia and the Krasnodar Territory)]: dis. ... doc. filol. sciences. St. Petersburg, 1997. 319 p. [in Russian].

6. Yespersen O. *Filosofiya grammatiki*. [Philosophy of Grammar]. Moscow, 1958. 400 p. [in Russian].
7. Zemskaya Y. A. *Sovremennyy russkiy yazik. Slovoobrazovaniye*. [Modern Russian language. Word formation] . Moscow: Prosveshcheniye, 1973. 304 p. [in Russian].
8. Iskandarova G. R. O kognitino-onomaseologicheskom podhode k slovoobrazovaniyu (na materiale nemeckogo yazika) [About the cognitive-onomasiological approach to word formation (based on the material of the German language)]. *Questions of cognitive linguistics*. 2011. № 2 (027). pp.18–25. [in Russian].
9. Kubryakova Y. S. *Osnovi morfologicheskogo analiza (na materiale nemeckogo yazika)* [Fundamentals of morphological analysis. (based on German language)]. Moscow: Nauka, 1974. 319 p. [in Russian].
10. Kubryakova Y. S. *Tipi yazikovih znacheniy. Semantika proizvodnogo slova*. [Types of language meanings. Semantics of a derived word]. Moscow: Nauka, 1987. 200 p. [in Russian].
11. Makovskyy M. M. *Lingvisticheskaya kombinatorika. Opit topologicheskoy srtatifikatsiyi yazikovih struktur*. [Linguistic combinatorics: Experience of topological stratification of language structures]. Moscow: KomKniga, 232 p. [in Russian].
12. Pomirko R. S., Lesko H. S. *Slovotvirna kategorizaciya sufiksiv deminutivnosti ta augmentativnosti*. [Derivational categorization of diminutive and augmentative suffixes]. *Zbiór raportów naukowych. "Nauka w świecie współczesnym"*. (May 29, 2013 - May 31, 2013): Sp. z o.o. "Diamond trading tour", 2013, pp 56-62. [in Ukrainian].
13. Protasova, Ye. Yu. *Rol` diminutivov v sovremennom russkom yazike*. [Role of diminutives in modern Russian]. *Works of Russian and Slavic philology. Linguistics. New series*. V: Tartu: Izdatelstvo Tartuskogo universiteta: 2001. pp. 72–88. [in Russian].

14. Reznichenko L. Yu. Konceptualnaya derivaciya kak kognitivnaya osnova diminutivnoy derivaciyi. [Conceptual derivation as the cognitive basis of diminutive derivation]. *Vetnik TGU*. № 4 (72). 2009. pp. 118–123. [in Russian].
15. Stateeva V. I. Dedeminutivaciya v ukrainskom yazike. [Dedeminution in the Ukrainian language]: dis. ... kand. filol. sciences Uzhgorod, 1982. 19 p. [in Russian].
16. Stepanova M. D. O “vneshnej” i “vnutrennej” valentnosti slova. [About the “external” and “internal” valency of the word]. *IYASH*. 1967. №3. pp. 13 - 19. [in Russian].
17. Ulukhanov I. S. Yedinici slovoobrazovatel`noy sistemi russkogo yazika i ih leksicheskaya realizaciya. [Units of the word-formation system of the Russian language and their lexical implementation]. Moscow, 1996. 222 p. [in Russian].
18. Tsivyan T. V. Yazik: tema i variaciyi. Izbrannoye. Kniga 1. [Language: theme and variations. Favorites. Book 1]: Moscow: Nauka, 2008. 314 p. [in Russian].
19. Shcherba L. V. Yazikovaya sistema i rechevaya deyatel`nost`. [Language system and speech activity]. Leningrad: Nauka, 1974. 427 p. [in Russian].
20. Yanko-Trinitetskaya N. A. Zakonomernost` svyazey slovoobrazovatel'nogo i leksicheskogo znacheniya i proizvodnih slovah. [Regularity of relations of word-formation and lexical meaning in derivative words]. *The development of modern Russian language*. Moscow: Izdatel`stvo AN SSR, 1963. pp. 83–97. [in Russian].
21. Yantsenetskaya M. N. Semanticheskiye voprosi teorii slovoobrazovaniya. [Semantic questions of the theory of word formation]. Monograph. Tomsk: Izdatel`stvo Tomskogo Universiteta, 1979. 242 p. [in Russian].
22. Jovanoviĥ V. Diminutives and augmentatives in Serbian Language. Beograd: Institut za srpski yezik SANU, 2010. 176 p.